І чужому научайтесь,

Й свого не цурайтесь . . .

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 166. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 29-го СЕРПНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 29, 1957 No. 166. VOL. LXIV.

КОНҐРЕС ПРИСПІШУЄ ВИРІШЕННЯ СПІРНИХ ЗАКОНОПРОЄКТІВ

СЕНАТ ЗАТВЕРДИВ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ЗАКОРДОННУ ДОПОМОГУ І ПАЛАТА РЕПРЕЗЕНТАНТІВ ПРИЙНЯЛА ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА

Вашингтон. — На своїх пленарних нарадах, що відбулися дня 27 серпня ц. р., Сенат затвердив 59 голосами проти 28 запропонований сенатською бюджетовою комісією законопроєкт про асиґнування 3,692,710,000 долярів на закордонну допомогу, в тому 3,025.660.000 із нових фондів і 667,050,000 із незреалізованих попередніми роками асиґнувань на закордонну допомогу. Після затвердження Сенатом згаданий законопроєкт переходить знову на розгляд і узгіднення у спеціяльній сенатсько-палатній конференції і потому на ще одно голосування у Палаті Репрезентантів, яка прийняла вже була цей законопроєкт, зредукувавши запропоновану урядом суму асиґнувань на 809 мільйонів долярів. През. Айзенгавер прийняв рішення Сенату „із великим задоволенням", назвав його „суттєвим кроком у правильному напрямку" і висловив сподівання, що й Палата Репрезентантів прийме згаданий законопроєкт без будь-яких сутніх редукцій у встановлених у ньому асиґнуваннях. Цього ж самого дня Палата Репрезентантів прийняла 279 голосами проти 97 компромісовий законопроєкт про громадянські права у затвердженій вже Сенатом редакції. — Прийнятий Палатою Репрезентантів законопроєкт передано ще на оконечне затвердження Сенату, після чого він буде відісланий Президентові до підпису. Спроба демократичних сенаторів із Півдня припинити передати прийнятий Палатою Репрезентантів законопроєкт про громадянські права на поновний розгляд правничої комісії і перешкодити цим його оконечному прийняттю зазнала невдачі, бо Сенат відкинув їх пропозицію 66 голосами проти 18.

Сенатор Ґолдвотер — проти пляну Рутера

Вашингтон. — Республіканський сенатор з Арізони Беррі Ґолдвотер виступив в Сенаті проти пляну голови Спілки Об'єднаних Автових Робітників Волтера П. Рутера зменшення цін авт в 1958 році на 100 долярів. Рутер проєктував зменшення цін на авта нових моделів для поборювання обезцінювання доляра і обіцяв за те відповідну поставу робітників при домаганні підвищення заробітної платні в переговорах в 1958 році. Сенатор Ґолдвотер називає Рутерів плян таким самим дивоглядом, яким є „тридоляровий банкнот". Сенатор твердить, що Рутер „ненавидить вільні підприємства" і хоче, щоб уряд перейняв всі підприємства країни. „Якщо Рутер так гаряче бажає припинення інфляції доляра, то не повинен домагатися федеральної допомоги на будову шкіл, на домомогу закордонові, на рільництво, будівельну програму і т. п.". Представник автових робітників заявив, що сен. Ґолдвотер не сказав нічого нового, бо виступив проти пляну Рутера тоді, коли його вже відкинули три великі автові фірми.

Сенат збільшує платні федеральним урядовцям

Вашингтон. — 27-го серпня Сенат ухвалив законопроєкт про збільшення платень федеральним урядовцям і поштовим працівникам, яке коштувало б державну скарбницю більше як 800,000.000 долярів річно. В урядових колах твердять, що президент Айзенгавер не підпише цих законопроєктів з огляду на ощадностеві тенденції в бюджеті і тому, щоб не збільшувати інфляції доляра. 518 тисяч поштових працівників мали б дістати збільшену платню на 546 долярів річно, це значить на 12,5 відсотка річно. 900.000 федеральних урядовців мали б дістати збільшену платню не більше як на 1.000 долярів річно, щоб їхня платня не була більша від 16.000 річно, бо це є найвища платня для кваліфікованих працівників в урядових аґенціях. Ці законопроєкти вже прийняла Палата Репрезентантів, і тому не треба буде окремої спільної конференції на узгіднювання обох законопроєктів, бо між ними немає різниць. В обидвох палатах за збільшення платень голосувала така більшість сенаторів і конґресменів, що вона могла б перемогти „вето" Президента. Та Президент не поставить вета" проти цих законопроєктів так довго, поки триватиме ця сесія Конґресу, і тому Конґрес не зможе перемогти „вета". Президент повинен підписати законопроєкт до 10-ох днів, а Конґрес хоче закінчити працю вже при кінці цього тижня.

Демократ переміг у виборах на сенатора у Висконсіні

Вільям Проксмайр переможець у виборах у стейті Висконсін

Мілвокі, Висконсін. — 27-го серпня демократичний кандидат на становище сенатора, опорожнене внаслідок смерти республіканського сенатора Джозефа Р. МекКарті, 41-річний Вільям Проксмайр переміг більшістю 435.085 голосів республіканського кандидата Волтера Дж. Колера, який давніше був губернатором цього стейту впродовж трьох каденцій. Колер дістав тільки 313.631 голос. Новообраний сенатор Проксмайр заявив після перемоги, що вислід голосування є „протестом проти уряду президента Айзенгавера". В цьому стейті впродовж останніх 25-ох років не було демократичного сенатора, бо останнім демократом в Сенаті з Висконсін був Ф. Райн Даффі, який виграв був вибори під час великої демократичної перемоги Ф. Д. Рузвелта в 1932 році. Крім цих двох кандидатів були ще два республіканські кандидати Говард Г. Бойл — прихильник покійного сенатора МекКарті, і Даґлес Дж. Вітон, який досі не займав жадного визначнішого становища в Республіканській партії. Це були додаткові вибори, щоб вибрати сенатора на місце Джозефа МекКарті, який помер в травні цього року. Новообраний демократичний сенатор буде в Сенаті тільки до кінця найближчого року, бо каденція МекКарті кінчалася 31-го грудня 1958. Та вже тепер гадають, що Проксмайр напевно буде кандидувати і в найближчому році. Політичні обсерватори твердять, що Проксмайр завдячує свою перемогу енерґійній і завзятій виборчій кампанії. Він безуспішно старався перемогти Колера під час виборів в 1952 і 1954 роках в губернаторських виборах, а в 1956 році програв був вибори проти теперішнього республіканського губернатора Вернона В. Томпсона.

Сенат приготовляється відзначити 150-річчя Абрагама Линколна

Вашингтон. — Сенат ухвалив зорганізувати 15-членну комісію, яка запланувала б, як треба відзначити 150-річчя з дня народин 16-го президента ЗДА Абрагама Линколна, яке припадає на 12-го лютого 1959-го року. Цю справу має ще вирішити Палата Репрезентантів. Згідно з ухвалою Сенату ця комісія має складатися з таких членів: віце-президента; чотирьох сенаторів; зі спікера Палати Репрезентантів і чотирьох конґресменів та з п'ятьох членів, яких вибере Президент. Комісія зможе видати в зв'язку з своєю працею 10.000 долярів, і її праця мусить закінчитися не пізніше, як один рік після відзначення 150-річчя з дня народин Линколна.

Українські студенти беруть участь у Крайовому Студентському Конґресі ЗДА

Енн Арбор. — В Десятому Крайовому Студентському Конґресі, що відбувається в днях 20 до 30 серпня ц. р., в Енн Арбор, Миш., бере участь теж і делеґація Союзу Студентських Товариств Америки (СУСТА) у складі: Надія Вовк, Анатоль Гносвий, Василь Харів й Олекса Біланюк. Українська делеґація, поставивши собі м. ін. завданням інформування студентства Америки про працю українських студентських репрезентацій в екзилі, добивається їх визнання як правних заступників на інтернаціональних студентських конґресах. У 10-ому крайовому Студентському Конґресі беруть участь крім української теж і делеґації інших національностевих студентських організацій у ЗДА, зокрема латвійської та мадярської. Улаштовує Конґрес Студентська Асоціяція З'єдинених Держав Америки, до якої належать студентські високошкільні організації з усіх стейтів. Ця Асоціяція є правним репрезентантом американського студентства на міжнародному форумі і на терені ЗДА співпрацює з усіма установами, зацікавленими у високому шкільництві. Студентські організації з окремих каледжів чи університетів заступлені на Конґресі своїми правліннями або окремими делеґатами.

МОСКВА ВІДКИДАЄ ПРОЄКТ ЗАХОДУ ПРО МІЖНАРОДНУ КОНТРОЛЮ ЗБРОЄННЯ

Лондон. — Голова совєтської делеґації на Лондонській конференції роззброєння Валеріян Зорін, у півторигодинній промові, що її виголосив на засіданні в минулий вівторок 27-го серпня ц. р., відкинув проєкт, що його 2 серпня ц. р. пред'явив в Лондоні державний секретар Доллес. У тому проєкті говорилося про передачу під летунську контролю всієї території ЗДА, Канади, західньої Европи і Совєтського Союзу, як також про встановлення наземних інспекційних контрольних пунктів. Зорін знову повторив давнє большевицьке твердження, що контроля летунством була б одною із форм шпигунства та що вона не була б всилі перешкодити несподіваній атаці агресора. Однак Зорін не заявився зовсім до другої пропозиції Доллеса, а саме, що на випадок відкинення такого широкого контрольного пляну, під контролю летунством треба би віддати північну підарктичну смугу, з північною Канадою і північним Сибіром. У своїй промові Зорін знову оскаржував західні держави, що вони „приготовляють війну" та відкинув західню згоду на припинення на дворічний час експериментальних вибухів атомових бомб, якщо водночас припиниться продукцію атомового матеріялу і встановиться відповідну систему, що ґарантувала б дотримання цієї умови. Зорін знову вимагав „беззастережнього" припинення досвідів. Він рішуче заперечив, наче б на Лондонській конференції зроблено будь-які поступи в напрямку порозуміння і підписання договору про міжнародне роззброєння. Тільки на самому кінці Зорін ніби ще не затріснув дверей до дальших переговорів, кажучи, що він таки уважає, що треба дійти до порозуміння. Всі чотири західні делеґати — ЗДА, Англії, Франції і Канади — таврували зміст і форму виступу Зоріна.

У Франції заморожено цінник продуктів і платень

Париж. — У боротьбі проти інфляції, французький уряд видав в минулий вівторок 27 серпня декрет про замороження, себто затримання на тому самому рівні, як вони були 15 серпня ц. р., цін на всі ринкові товари — продукти промислу і сільського господарства, та робітничих і службовицьких платень. Єдиний винятток зроблено для тих товарів, що їх вийнято також з-під імпортових обмежень, проголошених в минулому тижні: нафти, вугілля, сталі і сировин, потрібних промислові. Водночас уряд заапелював до промисловців, щоб вони реформами продукції зрівноважили собі невеличкі втрати, які мусять мати внаслідку здевалювання франка, та заапелював до робітництва, щоб воно не домагалося тепер підвишки заробітних платень. Цей останній розпорядок уряду є одним із рішучих заходів, що їх повів молодий енерґійний міністер фінансів Фелікс Ґаяр, який перевів значне зредукування державного бюджету та змінив відношення франка до доляра з 350:1 на 420:1, щоб здобути закордонну валюту, яка зникала на чорній біржі, та збільшити французький експорт. Ґаяр заявив, що вже в першому тижні його реформ п оказались позитивні наслідки.

Західня Німеччина готова зірвати переговори з СССР

Москва. — До Москви утретє приїхав Рольф Ляґр, голова західньо-німецької делеґації, яка три тижні тому прибула сюди для переговорів у справі репатріяції німців із СССР і для поширення німецько-совєтських торговельних взаємин. Західньо-німецький уряд двічі відкликував його з Москви до Бонну для нарад у зв'язку з упертим твердженням совєтського уряду, що в СССР „нема" німців. Водночас совєтський уряд хотів заманити німців нібито привабливою пропозицією товарообміну. Він запропонував підписання з Західньою Німеччиною торговельного договору на 5 років із ступневим побільшуванням торговельного щорічного обороту, до 1961 р. включно, разом на суму 7 більйонів рублів, себто за офіційним курсом рубля — $1,650.000.000. Однак німці не квапляться до такого торговельного договору. Тому західньо-німецький уряд не дав себе зловити на вудку торговельного договору і схиляється радше до зірвання переговорів, як до зречення з вимоги — дати 80.000 німців право до репатріяції.

РАКЕТА НЕ ЗМІНИЛА ВІДНОШЕННЯ СИЛ МІЖ АМЕРИКОЮ І СССР

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ДОЛЛЕС З'ЯСОВУЄ СТАНОВИЩЕ ЗДА ДО СОВЄТСЬКОЇ ЗАЯВИ ПРО ВИПРОБУВАННЯ МІЖКОНТИНЕНТАЛЬНОЇ РАКЕТИ. — НЕ ВИКЛЮЧАЄ ДОПУЩЕННЯ КОМУНО-КИТАЙСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ ДО ЗДА. — ЗГАДУЄ ПРО СТРИВОЖЕННЯ СУСІДІВ СИРІЇ

Вашингтон. — Оприлюднений два дні тому совєтський комунікат про успішне випробування Совєтами міжконтинентальної керованої ракети, яка ніби „може поцілити кожне місце у світі", не заскочив американських військовиків, які знали, що в СССР, однаково, як в ЗДА, віддавна йшли досліди над сконструюванням подібної зброї. Однак, коли б навіть так було, як сказано в совєтському комунікаті, то це не порушило б існуючого раніше відношення між американською та совєтською збройними силами. Проте тільки військові фахівці могли б сказати, поскільки Совєти випередили Америку спеціяльно в розвитку керованої ракети. — Такий короткий зміст заяви, що її — у відповіді на запити журналістів — сказав державний секретар Джан Фостер Доллес на своїй пресовій конференції у вівторок 27 серпня ц. р. Він ствердив, що нема особливих причин не вірити в правдивість совєтського повідомлення, яке, зрештою, було очевидячки зроблене з політичних причин. Доллес не знав пояснити докладно ці причини, але пригадав, що це могло б бути з уваги на Лондонську конференцію роззброєння, на ситуацію в Сирії чи недалекий з'їзд Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй. Водночас Доллес підкреслив, що у військових колах є дуже яскравий поділ опіній щодо вартости керованих ракет, як стратегічної зброї, і дуже багато високих фахівців стоїть на становищі, що найпершою і найголовнішою зброєю буде таки летунство з можливістю перевозити атомові бомби.

Багато місця на цій пресовій конференції забрали справи Сирії та можливости виїзду американських журналістів до комуністичного Китаю. Доллес заявив, що від минулої середи, коли-то президент Айзенгавер висловив свою опінію про події в Сирії, не прийшли ніякі зміни. Для докладнішого ствердження тамошньої ситуації і для провірення погляду всіх сусідів Сирії, на Середньому Сході перебуває тепер Лой Гендерсон, який конферував у Туреччині з королями Іраку й Ірану та з турецькими державними мужами, і який має відвідати Ливан, а може й інші середньо - східні країни. Сусіди Сирії стривожені масовим напливом совєтської зброї до Сирії, яка робить сирійську армію небезпечною офензивною збройною силою. Що стосується комуністичного Китаю, то державний секретар не виключив можливости допущення до ЗДА деяких комуно - китайських журналістів, якщо вплинули б їх аплікації, то державний департамент розглядав би їх згідно з існуючим американським законом про обмеження в'їзду для комуністів та згідно з фактом, що ЗДА не визнають комуно-китайського режиму. В такому випадку видається американську візу на в'їзд до ЗДА не на офіційному пашпорті не визнаної держави, а на окремомому клаптику паперу. Доллес не виключив теж, що комуно-китайський уряд дозволить американським журналістам на в'їзд, бо офіційної заяви в цій справі ще не було, а була напаслива пропаґандивна стаття комуно - китайського урядового часопису, який американських журналістів назвав „шпигунами". Про німецькі вибори й канцлера Аденауера Доллес не хотів нічого говорити, щоб не викликувати закиду, що він вмішується у внутрішньо - німецькі справи з уваги на вибори в Західній Німеччині, які відбудуться 15 вересня ц. р.

Туреччина лякається совєтизації Сирії

Анкара. — Турецька преса почала бити на сполох з приводу подій у Сирії та закликати до міжнародної акції проти щораз виразнішого підпорядковування тамошнього режиму Москві. Офіційні турецькі часописи підкреслюють, що події в Сирії становлять „небезпеку для миру в Середньому Сході і для всього світу". З уваги на строгу пресову цензуру в Туреччині та залежність преси у великій мірі від становища уряду, ця кампанія турецької преси вважається висловом політики турецького уряду, який очевидячки хотів би енерґійнішої міжнародної акції проти теперішнього режиму в Сирії. На тому самому становищі — за твердженням закордонних кореспондентів у Туреччині — стоїть Ливан. Однаково турецькі, як ливанські політичні кола буцімто невдоволені занадто обережним і вичікуючим становищем Вашинґтону, який з свого боку лякається, щоб військова акція проти теперішнього режиму в Сирії не дала пропаґандивних атутів Москві, що ось „імперіялісти" переводять нову „аґресію".

38 СТУДЕНТІВ ЗАКІНЧИЛИ З УСПІХОМ КУРС УКРАЇНОЗНАВСТВА НА СОЮЗІВЦІ

Союзівка, Кергонксон, Н.И. В середу, 28-го серпня, 38 студентів, хлопців і дівчат, закінчили з успіхом одномісячний курс українознавства, що його вже четвертий раз з черги влаштував Український Народний Союз у порозумінні та при співпраці Ліґи Української Молоді Північної Америки. В середу відбулось тільки формальне закриття курсу, себто роздача свідоцтв, бо навчання закінчено попереднього дня у вівторок, 27-го серпня. Із фактичним і формальним закінченням цього курсу були зв'язані всілякі імпрези та врочистості, в тому спільна вечеря і попис мистецької самодіяльности у вівторок ввечорі та Богослуження, яке відправив всч. о. Юліян Катрій, ЧСВВ, з Ню Йорку та під час якого більшість курсантів приступили до св. Сповіді і св. Причастя, і вкінці роздача свідоцтв та поворот до своїх домів у середу, 28-го серпня.

Спільна вечеря у вівторок ввечорі мала характер прощального бенкету, в якому — крім курсантів, їхнього душпастиря всч. о. Ю. Катрія, їх учителів, проф. д-ра Василя Стецюка та проф. Івана Близнака, взяли участь також гол. предс. УНС п. Дмитро Галичин, гол. касир УНС п. Роман Слободян, ред. „Свободи" А. Драган, адміністратор Союзівки п. Данило Слободян та з-поміж громадян і опікунів курсантів, п. Ст. Дембіцький і п. Гандзюк. Усі вони коротко промовляли, а п. Гандзюк рівночасно заповів, що він і на наступний рік дасть повну стипендію для одного курсанта. Від імени курсантів промовляв голова їхньої самоуправи п. Роман Венґльовський, а від бувших курсантів промовляла п. Карен Ляхович. Після того відбувся попис самодіяльности, в програмі якого всі курсанти відспівали хором відомі пісні: „Гей там на горі", „Віє вітер", „Ой, у полі могила" та „О, Україно", курсантка Люба Толочко виголосила поетичне вступне слово та віддеклямувала „Великдень України", Богдан Чуховський віддеклямував поезію „Україна", Тамара Вишивана — „Українську Мадонну", а Денис Химець поезію „Дзвони радісні гудуть", а всі спільно продеклямували поезію „Україні". На закінчення всі курсанти і кількадесят гостей, що були приявні на пописі, відспівали український національний гимн „Ще не вмерла Україна." Після цієї програми, що відбулась в клюбі „Веселка", курсанти виконали ще на плятформі під вільним небом кілька українських народних танків.

В середу, після Богослуження і відповідної проповіді, курсанти і гості знову зійшлись на останній акт закінчення курсів — роздачі свідоцтв, яке кожному курсантові вручив гол. предс. УН-Союзу п. Д. Галичин. Під час цієї врочистости, крім п. Д. Галичина, промовляли ще обидва учителі: проф. д-р В. Стецюк, що дав загальний огляд і характеристику курсів, та проф. І. Близнак, що прощав курсантів.

У програму цьогорічних, як і попередніх трьох курсів, — входили всі знання з підставового українознавства: українська мова, українська література і культура, історія і географія. Курсанти були поділені на три кляси: нижчу, середню і вищу. Усіх разом було 136 годин навчання, а крім того надзвичайні лекції виголосили: Д. Галичин, М. Пізнак, д-р Ярослав Падох, проф. Р. Смаль-Стоцький, проф. К. Меннінґ, п. М. Дяковський та пп. Ів. Фліс і Вол. Бакад, які, крім того, кожної суботи давали практичні лекції українських народних танків. Курсанти взяли також участь у живій „Свободі", в рямках якої читали свої статті, коментарі і фейлетони поодинокі члени Редакції. Згідно з опінією учителів та загальними спостереженнями, ці четверті з ряду курси українознавства на Союзівці були не тільки найчисленніші щодо участи курсантів, але й одні з найуспішніших щодо передачі та засвоєння навчальних матеріялів.

В АМЕРИЦІ

● **Американські громадяни** ірляндського походження допомагають підпільній організації, яка бореться проти англійського панування в північній частині ірляндського острова. Голова Ірляндського Комітету Волі в Ню Йорку, Джан О'Коннор, повідомляє, що цей комітет від 1954 року вислав до Ірляндії 50,000 долярів на допомогу родинам заарештованих і одночасно веде пропаґанду за об'єднання Ірляндії.

● **Директор** Американського Природничого Музею в Ню Йорку Ґордон Рікі домагається від міської управи 64,000 долярів, щоб на фасаді музейного будинку можна було влаштувати електричну систему, яка відганяла б звідтам голубів, що занечищують стіни, а деколи й убрання відвідувачів музею. Він сказав, що ця інсталяція має бути „гарячими підошвами" для голубів, які не вбиватимуть птахів, а тільки відганятимуть їх від музею.

● **2,000 католицьких медичних сестер** в Ню Йорку, відбули прощу до монастиря оо. Капуцинів в Ґеррісоні, Н. Й., з нагоди сторіччя заснування першого монастиря цього чина в ЗДА. Прочанки їхали до Ведмежих гір кораблем, а далі автобусом.

● **У Сенаті** ухвалено законопроєкт, згідно з яким забороняється сенаторам, перериваючи засідання, представляти визначних осіб, які появляються на ґалерії. Досі сенатори оплесками вітали появу кінових зірок на ґалерії, і це перешкаджало в праці Сенату.

● **Комісар** водного, електричного і газового устаткування в Ню Йорку, Артур Форд, домагається 6,003,367 долярів на поліпшення системи освітлювання вулиць, бо це, на його думку, мало б причинитися до зменшення злочинности серед малолітніх. Комісар поліції Кенеді вже довший час домагається кращого освітлення тих районів, в яких доконується найбільше злочинів.

● **У Лос Анджелесі,** Каліфорнія, відзначив 84-роковини з дня свого народження д-р Лі Де Форест, автор багатьох винаходів, в тому числі винаходу, який уможливив передавання радіових авдицій. Д-р Форест має 300 патентів і далі працює як винахідник. Першу радіоавдицію він надав в 1907 році. Його життьова ціль — дожити до 94-го року.

● **Коло Питсбурґу, Па.,** військовий літак налетів на два доми, спричинивши їх пожежу. Мешканці домів врятувалися, але летун згорів.

У СВІТІ

● **За часів Сталіна,** коли до „доброго тону" належало лаяти все „американське", лаяно також автомобілі „ЗІС", як ніби занадто похожі на американські. Тепер випущено в СССР нову модель особових автомобілів, ще більш „американську": 8-циліндровий мотор, автоматична трансмісія і швидкість до 110 миль на год. Не-американська тільки ціна: 70,000 рублів, що в офіційному відношенні значить $18,000. Найцікавіше питання: хто з совєтських громадян спроможний заплатити таку ціну?

● **Комуно-китайський професор** Чіен Гшу-гсен, який викладав у ЗДА в Каліфорнійському Інституті Технології, а тепер є директором Інституту Механіки в Пейпінґу, скаржився перед американськими студентами, які прибули на відвідини до комуністичного Китаю, що американські власті 5 років затримували його в ЗДА, поки дозволили виїхати додому.

● **Княжна Рейніє** з Монако, кол. фільмова зірка Ґрейс Келлі, очікує другої дитини. 5,000 громадян тієї „держави" моляться, щоб цим разом народився хлопець. Княжа пара перебуває тепер у Швайцарії.

● **На Маляйському** півострові відбудуться в найближчу суботу всенародні святкування: у той день, 31 серпня, Маляйська федерація стане самостійною державою. Гаслом святкувань буде слово „мердека" — по-маляйськи „воля". Королеву Єлисавету репрезентуватиме князь Ґлавчестер.

● **У лісі біля м. Шінону,** у Франції, знайдено труп 35-річної Неллі Дік, дружини американського сержанта, що служить при військовому шпиталі. Стверджено смерть внаслідок задушення та кількох ударів ножем. Убивника чи вбивників ще не знайшли.

● **18 норвежців,** членів залоги і пасажирів 292-тонного корабля „Полярб'єрн", пересіли з оточеного льодовиками корабля на льодовик, — плаваючу льодову гору, очікуючи рятунку від американських військових гелікоптерів. Капітан, що має великий досвід на північно - атлантійських і полярних водах, лякався, що або льодовики можуть розчавити корабель, або корабель може потонути, коли він, сильно пошкоджений, звільниться з льодового перстеня. З американської бази на Ісляндії перехопили висланий норвежцями сиґнал „СОС" і вирядили рятункову команду.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РАКЕТНИЙ ШАНТАЖ

Совєтський комунікат, переданий ТАСС'ом вночі проти 27 серпня про переведення успішних спроб з далекосяжною міжконтинентальною балістичною ракетою, що буцімто „з незвичайною швидкістю" пролетіла на „недосягненій досі висоті" й „поцілила у визначену зону", і підкреслена в цьому повідомленні погроза, що ця міжконтинентальна ракета „може бути спрямована в кожну частину світу", не були ані несподіванкою, ані надто великою сенсацією для світової опінії, тим більше для провідних політичних і мілітарних чинників Заходу. Що Совєти працюють гарячково над винайденням успішної міжконтинентальної ракети, докладаючи для цього всіх коштів і зусиль, про це знав світ ще з того часу, як після розбиття Німеччини вони захопили у свої руки не тільки німецькі бази для продукування далекосяжних ракет (V-2), але й багатьох видатних німецьких винахідників і спеціялістів в ділянці балістичних ракет. Не було також таємницею, що Совєти перевели декілька спроб з ракетами меншого засягу і меншої потужности. Про ці спроби з далекосяжною міжконтинентальною балістичною ракетою, що нею хваляться тепер Совєти у своєму комунікаті, знала американська розвідка вже на початку липня цього року.

Важко судити про випродуковану Совєтами ракету на підставі совєтського повідомлення про успішні спроби з нею. Із загальникових окреслень про „надзвичайну швидкість" і „недосягнену досі висоту" не можна встановити ні справжньої сили, ні швидкости, ні засягу тієї ракети. Не говорить багато про саму ефективність ракети і заява, що вона може бути „спрямована в кожну частину світу", бо ж, беручи до уваги територію Совєтського Союзу, з неї можна обстрілювати різні частини світу навіть з допомогою звичайних, не міжконтинентальних ракет. Тому не можна й порівнювати неокресленої точніше совєтської „міжконтинентальної балістичної ракети" ні з якою із продукованих американських чи британських міжконтинентальних ракет, про швидкість, засяг, ефективність чи неефективність яких американські чи й інші уряди подають цілком конкретні дані, як це було, наприклад, з успішно вистреленою, але неефективною щодо висліду американською ракетою „Атляс". І нарешті, найважливіша справа: кожна з далекосяжних, не кажучи вже про міжконтинентальні, ракет може стати ефективною, придатною до практичного застосування зброєю тільки тоді, коли вона буде випробувана не раз, але десятки, а то й сотки разів. Сотки спроб, наприклад, були потрібні для того, щоб застосувати німецьку ракету V-2, що її „далекосяжність" становила всього 200 миль; та й навіть, коли цю ракету вже застосовано, то, як підкреслює мілітарний експерт „НЙТаймсу", Гансон Б. Болдвин, з 1359 штук тільки 500 потрапило у визначену ціль.

Коли прочитати уважно опублікований совєтським урядом текст повідомлення про успішні спроби з міжконтинентальною балістичною ракетою, і взяти до уваги міжнародну ситуацію, при якій це повідомлення вирішено проголосити (майже через два місяці після переведеної спроби!), то єдиний висновок, що його можна зробити — це те, що Совєтам ішло тут не так про ефективність самої ракети, як про пропаґандивний ефект. Для цього й підкреслено в ньому погрозу, що випробувана ракета може досягнути кожну частину світу, для цього й підкріплено його ствердженням, що „цими днями" відбулися у Совєтському Союзі цілі „серії вибухів нуклеарних і водневих бомб".

Потрібен цей „ефект" Совєтам під сучасну пору, з одного боку, для збільшення їхнього престижу в очах невтральних чи прихильних їм народів, а з другого — для шантажування західніх великодержав з конкретною метою зробити їх податливішими супроти совєтських пропозицій у справі роззброєння. Зокрема ж усім цим Москва хоче застрашити З'єдинені Держави Америки евентуальною інтервенцією в Сирії, уряд якої став слухняним знаряддям в руках совєтської середньо-східньої політики, в її плянах, спрямованих на здобуття не тільки впливів, але й природніх ресурсів цих областей. У зв'язку з цим варто пригадати, що далекосяжними ракетами пробували Совєти застрашувати Англію і Францію під час Суезької кризи восени минулого року. Американські урядові і мілітарні кола, добре ознайомлені із справжнім станом совєтських дослідів в ділянці міжконтинентальних ракет, прийняли повідомлення Москви без будь-якої тривоги чи алярмів. Але з тим більшою наполегливістю рішені вони продовжувати заходи в атомовому озброєнні і продукції далекосяжних ракет, що було і є єдиною відповіддю не тільки на совєтські погрози, але й на цілком таки реальну загрозу совєтської агресії.

ПІДБІГУНОВА АЛЯРМОВА ЛІНІЯ

1-го серпня цього року почала діяти підбігунова алярмова радарова лінія, так звана „дістент ирлі ворнінґ лайн", яка має за чотири або п'ять годин наперед повідомляти населення Канади і ЗДА про те, що ворожі бомбовики збираються атакувати північний американський континент. Ця алярмова лінія має 3.000 миль довжини і тягнеться від західнього узбережжя Аляски до Беффінового острова коло Ґренляндії. Вона складається з понад 50-ох стацій, які обслуговує залога, що нараховує 600 осіб. На окремих стаціях працює від шести до шістдесяти осіб.

Ця підбігунова алярмова лінія є однією з трьох подібних алярмових ліній — друга йде дещо на південь від північних кордонів Канади, а третя тягнеться північними кордонами ЗДА.

Найвчаснішу алярмову лінію збудував уряд ЗДА за 600.000.000 долярів. Її обслуговують майже в цілості цивільні працівники (98 відсотків, між ними 80 відсотків канадійців) під керівництвом кільканадцятьох старшин американського та королівсько-канадійського летунства.

Військові фахівці розташовані на кількох найважливіших стаціях. Їхнє завдання — встановлювати тотожність літаків, які появляються в цих районах. Якщо б не вдалося ствердити тотожности якогось літака, — а це може легко статися, бо на це немає багато часу, — тоді алярмова радарова лінія негайно повідомляє команду протиповітряної оборони в Колорадо Спрінґсі або канадійську команду цивільної оборони в Ст. Гюберті коло Монтреалю, і вони видають потрібні зарядження, щоб затримати той літак, який „прорвався" через першу алярмову лінію.

Недавно група журналістів відвідала стацію цієї лінії в Пойнт Берров, що лежить на північному узбережжі Аляски. Вони звернули увагу на те, що найважливішу з військового погляду оборонну лінію обслуговує цивільний персонал. Їм виясники причину цього.

Хоч та, найдалі на північ висунена, радарова лінія почала діяти в цілості лише 1-го серпня цього року, вона діє на окремих відтинках вже кілька років. Щоб підготовити летунів до складної праці на цій оборонній позиції, потрібно кількох років. Вишкіл військового персоналу коштував би більше, ніж тепер видається цивільним фахівцям, які добровільно погодилися працювати на далекій півночі.

Що спонукує цивілістів працювати в околицях, де панує така довга зима? Вони радо підписують контракт на 18 місяців, бо дістають там подвійну заробітну платню. Робітник-інсталятор телефонічних апаратів, який заробляє тижнево понад 100 долярів, заробляє на півночі понад 200 долярів, а крім того після відбуття контракту дістане ще 1.000 долярів нагороди. Якщо він неодружений і не має жадних зобов'язань до своєї родини, то може заощадити майже весь свій заробіток. Один із працівників на північній алярмовій лінії по трьох роках праці вернувся до південної Аляски з 30.000 долярів.

Та не тільки самі гроші манять людей до праці в підбігунових районах. Туди добровільно голосяться молоді люди, які хочуть працювати для оборони своїх країн, Канади або ЗДА. Є ще й інші причини, чому молоді американці та канадійці їдуть працювати у країну майже вічних снігів. — „Ви будете дуже здивовані, залвив один військовик журналістам, коли почуєте, що пригодницький дух тягне багатьох молодих людей в ці околиці".

Очевидно, що шукають щастя на півночі й невдахи, яким не пощастило на інших ділянках праці, але, перед підписанням контракту, вони мусять перейти досить важкі „тести" для визначення фізичних та умових здібностей. Голосяться до праці на півночі й такі особи, які хочуть покласти наріжний камінь для своєї фахової кар'єри. 23-річний робітник із Ст. Луїсу, який направляв телевізійні апарати, пішов працювати в підбігунові райони, щоб „набрати досвіду в праці великої фірми".

Треба згадати, що всі цивільні працівники північної алярмової лінії підписують контракт із Федеральною Електричною Корпорацією, яка є відділом Міжнародної Телефонічно - Телеграфічної Корпорації. Цю північну лінію будувала фірма „Вестерн Електрік", яка є складовою частиною багатої фірми „Белл Телефон Систем".

Як вже згадано, алярмова радарова лінія за 4-5 годин заалярмує населення Канади й ЗДА про те, що ворожі бомбовики збираються знищити своїми бомбами наші миролюбні держави. Спільна американсько-канадійська команда стратегічної оборони повідомить про цю небезпеку всі станиці протилетунської оборони в обох країнах і дасть відповідні накази своїм летунським командам. Населення обох країн мусітиме виконувати накази своїх протилетунських оборонних команд, а летунські команди видадуть відповідні зарядження своїм летунським ескадрильям та протилетунським батеріям, які обороняють великі промислові центри та міста.

Чотири чи п'ять годин — це доволі часу на те, щоб не бути заскоченим ворожим нападом так, як то було з Перл Гарбором. Ворог знає про це, і тому не важиться на агресію, хоч і не залишає думки запанувати над вільним світом. Ворог хоче приспати чуйність вільного світу фейкими переговорами про роззброєння, про припинення продукції водневої зброї без одночасної контролі того, що діється за залізною заслоною. Та, на щастя, вільний світ вже настільки пізнав облудний світ комунізму, що не йде на словесні обіцянки, а домагається дійсних ґарантій, щоб московський комунізм не міг легким коштом здійснити своїх злочинних намірів.

І тому, хоч і ведуться переговори про роззброєння, — не зменшується оборонних зусиль в тому напрямку, щоб з успіхом відбити підготовлюваний комуністичний напад. Підбігунова алярмова лінія — ланка в тому довгому оборонному ланцюзі, який має обороняти вільний світ проти комуністичної злочинної аґресії.

ЩОБ НЕ БУЛО ГІРШЕ

Париж. — Про французьку валюту останніми тижнями заговорили всі біржі світу. Але — неґативно. Всі банки поза кордонами Франції з полегшенням зідхнули, бо нарешті французький уряд наблизив курс франка до його реальної вартости. Якщо досі офіційний курс вимагав платити за доляра 350 фр., то тепер вимагає аж 420 фр. Це вже ближче до реальности, але „чорний" ринок, що його французи звуть евфемічно „паралельним", відношення франка до доляра висловлює в цифрах 450:1. І треба признати, що чорний ринок бачить вартість франка найбільш реально.

А проте, у Франції говориться не про девальвацію, а про дуже скомпліковане „вирівняння курсу для облегшення експорту", що має в свою чергу покрити жахливий французький дефіцит у девізах. Чому так говориться, чому — питають французи — прикривати дійсність?

Уряд має рацію, коли каже, що девальвації він не переводить. Має рацію тому, що це вирівняння курсу — бодай до певної міри — не є ніякою девальвацією, а тільки ствердженням факту, що існує давно. Валюти всіх країн — капіталістичних і соціялістичних — упали в своїй вартості, лише кожна різно. Рекорд б'є валюта Бразилії, яка за останніх 10 років втратила 72% своєї вартости. Навіть такий пан світової біржі як доляр утратив за останніх 10 років 20% вартости. Франк за той час втратив 63%, найбільш стабільна після доляра німецька марка втратила також коло 20% і те саме сталося з швайцарським франком.

Економісти пояснюють це дуже складними законами ґри між соціяльним рівнем мас і залізним законом відношення між потребами та постачанням. Капіталістичний світ не може собі дати ради з вільною грою сил: коли добивається такого блага як „фулемплоймент", загальний добробут працюючих, то одночасно цим зменшує вартість грошей, бо ж коли кожен більше заробляє, то більше платить, ціна виробів іде вгору, ціна грошей падає.

Проте, у Франції спеціяльні умовини. Від часу закінчення останньої війни вона не припиняє колоніяльних воєн. Видатки на ці війни — дуже високі. А якщо при тому країна хоче жити краще, коли вся продукція іде на війну або на внутрішній ринок, то для експорту не залишається нічого, а одночасно збільшується імпорт. Тим більше, що Франція мусить імпортувати сирівці і — що найважливіше — джерела енерґії, як вугілля, нафта, навіть електроенерґія.

Продукція Франції зростає нормально, навіть швидше, як деяких її сусідів. Але коли при цьому провадиться війна, то треба зменшити внутрішнє споживання. І уряд вирішив, що, вирівнюючи курс франка, наближаючи його до реальної вартости, він зменшить внутрішнє споживання, а збільшить експорт. І справді, піднесення ціни доляра на 20% дає змогу Франції свої експортові ціни, що були завжди зависокі, зробити більш сприйнятливими для клієнтів, а збільшуючи ціну на все імпортоване на тих же 20% зменшити внутрішнє споживання.

— Це ж і означає девальвацію! — скаже кожен. Не зовсім, бо не сказали ми ще всього. Одночасно уряд втримує попередню ціну доляра для імпорту енерґетичних джерел і взагалі для необхідних сирівців. Таким чином уряд сподівається втримати стабільність внутрішніх цін, а це було б великим кроком до оздоровлення всього французького господарства. І сьогодні вся проблематика французької економіки зводиться до питання: чи вдасться втримати ціни?

Уряд обіцяє, що втримає їх засобом заблькування. Чи вдасться це йому — побачимо. Але він вимагає від робітництва, щоб воно, вернувшись з відпусток, не домагалось загального підвищення платень. Робітництво вважає, що заблькування цін на сучасному рівні нічого не дає, бо кошти життя зросли за останніх два місяці дуже високо, внаслідок підвищення податків, поштових оплат, цін на різного роду вироби, чи то тому, що уряд наклав додаткові податки на певні вироби, які вважає люксусовими, чи то просто тому, що не пильнував цін досі, а вони ж собі йшли догори, а платні не йшли.

Можна припускати, що урядовий плян вдався б у значній мірі, якби загал прийняв його поставу: коли Франція втримає сучасний рівень цін і платень, то вилікує свій господарський організм; певно, це вимагає жертв від промисловців і від робітництва, вимагає жертв від усіх, але ці жертви мусить принести вся нація, коли вона знаходиться у війні.

В цьому напрямку йдуть зусилля міністра економіки й фінансів і в цьому напрямку веде він свою пропаґанду. Його постава логічна й правильна, що йому признає і опозиція. Але політична складність французької ситуації являє велику небезпеку. Партії не витримають на цій позиції, якщо хочуть задовольнити буденний інтерес виборців. Щоб приносити жертви, треба вірити в потребу й „поплатність" тих жертв. А у Франції ніхто не вірить, що дальші жертви для війни в Альжирі оплатяться. Мало хто вірить, що ці жертви будуть розложені дійсно на всіх, а не тільки на робітництво.

Таким чином ясно, що основний бій за французьке економічне оздоровлення розіграється в площині психологічній: якщо міністер Ґаяр переконає, щоб в ім'я завтрішнього оздоровлення не домагатися загального піднесення платень сьогодні, то виграє, якщо в цьому не переконає, якщо не викличе довір'я мас і не примусить промисловість втримати сучасні ціни, то всі його заходи проваляться.

Міністер Ґаяр виявив протягом серпня багато динамізму. Він полагоджував на папері справу за справою: заплянував ощадності в бюджеті, добився, щоб його плян прийняли всі міністерства, змінив курс франка, відкривши двері для експорту, заповів блькування цін, обниження цін на деякі харчові продукти і т. п. Викликав враження, що реформує нарешті всю систему, а не — як досі — латає тільки одну з багатьох дірок. Він створив собі добру вихідну позицію для пропаґанди, що її почне десь у половині вересня, щоб випередити домагання синдикатів.

Вихідна позиція його добра. Але ... але реальність — погана. А що найгірше — перспективи не блискучі. На форумі ОН встає чорна хмара альжирської справи. До баталії на цьому форумі гарячково готується альжирське підпілля. Транспорти зброї і амуніції надходять до Альжиру з Лібії, Тунісії й Марокко. Появляються нові, добре вишколені відділи на території Тунісії та Марокко. Всім ясно, що в момент відкриття засідання ОН, або й раніше, почнеться велика акція повстанців. Які будуть її наслідки на міжнародному полі й у Франції, в першу чергу — наслідки психологічні?

Чи в ОН прийдуть більші чи менші комплікації — це одна справа. Але що така акція заперечить твердження урядів Франції, які вже три роки обіцяють, що повстання в Альжирі ось-ось буде зламане, — в цьому нема ніякого сумніву. А коли французький загал не повірить у перемогу в Альжирі, то не погодиться він і на жертви. Тоді Ґаяр програє, а з ним програє вся Франція, бо програ Ґаяра означатиме збільшення господарського хаосу.

О. Д-вич

Лев Шанковський

МАДАМ САБУРОВА І ВОРКУТА

В газеті „Наше Общее Дело" (ч. 15/29 з 1. VIII. 1957), що її видає в Мюнхені Американський комітет визволення від большевизму (АКВБ) російською мовою (чому не німецькою або англійською?), появився широкий огляд книги Йосипа Шольмера п. з. „Мертві повертаються" (в англійському перекладі: „Воркута"), пера п. Ірини Сабурової. Не зважаючи на те, що огляд п. Сабурової займає в газеті майже дві сторінки, читач, ознайомлений з книгою Шольмера, може тільки дивуватись, як уміло авторка промовчала всі суттєві місця цієї ревеляційної книги, широко обговорюючи деталі, може й цікаві, але несуттєві. „Промовчуванням можна сказати найбільшу брехню", — каже британський письменник (Роберт Л. Стівензон), але промовчування авторці огляду ще мало, коли йде про вбивчу характеристику совєтського русацтва й підкреслення значення національної проблеми в СССР, що є суттєвою частиною книги доктора Шольмера. Щоб закрити цю суттєву частину перед читачем комітетської „всесоюзної" газети, Ірина Сабурова вміло оперує власними коментарями, які мають на меті применшити все те, що каже доктор Шольмер, на випадок, якби читач її огляду прочитав в оригіналі те, що вона промовчує. Отже, огляд п. Сабурової більше дезінформує, як інформує про книгу Шольмера, і нам приходиться висловити ще й здивування, що всі ці герці відбуваються на сторінках газети, яка, згідно з інтенціями видавців, повинна служити не тільки росіянам, але й тим неросійським народам, що їх АКВБ прагне „визволити". Виходить, що в різних комітетських виданнях і радіомовленнях росіянам усе вільно, коли всяким „нацменам" до всього зась.

Читачеві „Свободи" цілком певно відомо про книгу д-ра Йосипа Шольмера і про широкий розголос, що вона здобула в світі. Її поява, в 1954 році, була справді світовою сенсацією, що позначилася, між іншим, численними перекладами цієї книги на різні мови. Сенсацію викликав не так факт, що в книзі описано великий страйк в'язнів у Воркуті, в липні 1953 року, якого автор був учасником (в хвилині появи книги Шольмера про цей страйк було вже відомо в світі з розповіді й репортажів п. Бриґітти Герлянд, яка раніше за Шольмера повернулася з Воркути на Захід), як те, що автор дав надзвичайну глибоку і дуже дотепну аналізу совєтської дійсности й поробив з цієї аналізи дійсно революційні висновки щодо того, якою повинна бути політика Заходу у відношенні до СССР. Вартість книги Шольмера в тому, що, перебуваючи 4 роки у воркутському інтернаціоналі, він зумів досвідченим оком лікаря-рентгенолога й колишнього комуніста (що, як сам каже, проходив „дитячий садок" діялектичного матеріялізму в німецькій компартії) глянути на совєтську дійсність, що її малим перекроєм є концентраційний табір і ... зрозуміти її. У цьому власне інтернаціоналі, серед колишніх німецьких ґенералів і совєтських вельмож, серед німецьких есесів та їхніх жидівських жертв, серед розчарованих комуністів і запеклих націоналістів усіх можливих націй, що їх всіх тримала під своїм чоботом російська адміністрація концтабору, Шольмер знайшов прекрасний матеріял для своєї глибокої аналізи. У її висліді читач отримав хвилюючу соціологічну студію, що за свою основу бере окремі національні групи в'язнів і подає їх точну характеристику: їхні бажання й прагнення, поведінку, внутрішню вартість і відпорність у повсякчасних зударах з російським комуністичним режимом і його явними та таємними представниками в таборі. Окремою увагою Шольмер оточує підпільні групи спротиву, що їх має кожна національна група в таборі, не виключаючи й російської. І висновок Шольмера такий же ясний і переконливий, як його багатюща аналіза: СССР не такий уже сильний, як про нього, загально, думають на Заході, і його легко можна було б перемогти, якби застосувати відповідні методи „холодної" війни. Внутрішні національні й соціяльні протиріччя, що їх яскравими барвами ілюструє автор, роз'їдають СССР, підривають його силу зсередини й можуть довести до катастрофи, якби оці протиріччя поглиблювати й поширювати. В дискусіях з членами підпільних груп у Воркуті, не виключаючи й російської, Шольмер усталює програму „холодної війни", що її повинен висунути Захід з метою мобілізації народних мас проти Кремлю. Ось вона: 1. Незалежність для всіх підсовєтських народів: України, народів Балтики, Кавказу, Середньої Азії, 2. Земля — селянам, 3. Фабрики — робітникам, 4. Демократичні вибори, тимчасові демократичні правління для всіх республік, що ці вибори повинні організувати, демократичний устрій, 5. Воля людини забезпечена законами, зокрема воля для всіх в'язнів концтаборів. Таку програму висунули страйкуючі в'язні у Воркутському таборі (не виключаючи й росіян!), але Шольмер виразно підкреслює, що ця програма не обмежується тільки в'язнями Воркути; вона спільна для в'язнів усіх концтаборів, отже якимсь чином виявляє загальні побажання підсовєтських народних мас. „Коли приходять нові в'язні, пише Шольмер (ст. 251), з лісових таборів Ухта й Інта, з Караґанди чи з Далекого Сходу, виявляється, що погляди їх та їхні пляни всюди однакові. Дум-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Іван Шкварко

СИНІ ВОГНИКИ

(З книги „Нотатки про себе самого")

(3)

Пішла остання, страшна, стократ-нерівна січа і — за хмари сховалось ясне сонечко, щоб не бачити, як серед моря пролитої крови впали оборонці.

Впали всі до одного ...*

Перемогли чорні, пекельні сили і — настав судний день: порубаних лицарів кинули вороги на жир лисицям з гаю і вічно голодному гайворонню; зруйнували Підгородище, зруйнували Городиславичі, зі землею зрівняли пишний город: сплюндрували в ньому всі величні храми, і всі палати, народ у рабів обернули".

А поети і письменники тужили потім у своїх книгах, писали, як від Зелених Бескидів аж по Синє море країну безпросвітна ніч неволі залягла, як місце радощів, щастя, величі і слави — могили без хрестів, плачі невтишимі і болю пекучі рани, запили, як від сліз очі не висихали ...

Як на порогах низьких, курних хат недвижним каменем чорна нужда розсілась, як на широких ланах під панщизняним кнутом німа розпач руки ламала й як на перехрестях доріг щораз то свіжою, кров'ю хрести спливали ...

— Так віки згаряли над країною, — завершувала леґенду народна творчість, — і гасли, нічим оті сині вогники, розбиваючись об ґранітні греблі вічности.

Каламутними сторіками плило рабське животіння народу, а стони, а зойки і прокльони були щоденною приправою до гидкої їді з його гіркої миски ...

І дивилися на все те з таємного світу мерців духи порубаних лицарів, мовчки дивилися і несказанно терпіли.

Аж раз увірвався їм терпець і всі вони слізно припали до стіп Небесного Володаря:

— Дозволь нам, Усеблагий, злинути на скривавлену батьківщину, і дозволь нам діяти, щоб звільнити її з невиносимих оков неволі.

Але даремні були їх сльози, даремні кроткі благання; непорушні бо є відвічні закони неба і землі; дозволу на те не дано їм.

Тоді щонайпалкіші з них не витримали і на прю проти відвічних законів пішли, проти Неба відчайно і гордо збунтувались. Проти волі Небесного Володаря злинули на землю здійсняти свої заміри.

Зате і стрінула їх заслужена кара, невідкличне прокляття впало на них. У сині вогники перетворило їх Небо і звеліло їм блукати по мочарах і багнах довкруги замкових руїн.

— Ні земля, ні небо, за вашу гординю, не прийме вас, бунтарі — вирік Найвищий Суддя. — Блукатимете довкруги замкових руїн, де кістки ваші тліють. Аж до дня, коли країна оновиться й отрясеться з неволі".

... — Аж доки не вмре останнє покоління рабів, — доспівував собі далі народ, — доки не зникнуть до одного вислужники ворогам, доки не пропадуть безслідно зрадники і перевертні, доки не вигасне брехня, облуда, ненависть, а спалахне єдність, що дасть силу змести ворога та здобути назад втрачену перед віками горду волю"...

І блукають ті неспокійні духи й досі, і блукатимуть аж до того великого дня, коли все те дійсністю стане.

***

Ця леґенда завжди хвилювала мою душу, а в дитинстві й юності вона просто переслідувала мою уяву і боліла мене: вона виринала в душі, як жива, невмируща ідея, дармащо лихоліття віків згнобило, приспало її. В молодечих снах ввижався мені Звенигород тільки таким, як був колись, давно-давно, ще тоді, як із замку виїздили залізні когорти княжої кавалерії, як по всіх шляхах гриміли копита її коней ... Разом із очеретами та верболозами нераз кликав я хоробрих дружинників, щоб не барились, щоб назад вертались ... Та дарма, вони не слухались мене, не верталось і ще густіше травою і терням поростали їх шляхи ...

Звичайно, що інше є оглядати безпосередньо останки звенигородського замку, а що інше дивитися на нього очима душі, та ще й з „долини вигнання". Тоді багато дечого можна переяскравити, а усним переданням надавати завелику вартість. Та як би воно не було, певне те, що такого роду леґенди прозябали в душі народу ще в сивих часах найглибшої давнини, може ще тоді, як Первозванний Андрій благословив пусті пагір'я над Дніпром, ще тоді, як поставання найстарших держав на континенті було свіжою подією. І що дивне, ті леґенди й досі живі та будуть живими напевно навіть і тоді, коли всі сьогоднішні події стануть тільки гомоном історії, тільки відламком зблідлих казок, що їх затиратиме ніч забуття ... А втім, у того роду леґендах є щось з прожектора, що кидає світло в нескінченні далі й глибини, щось із мостів, які вирівнюють пропасть поміж минувшиною і теперішністю та будять здібність віднаходити гармонію поміж моментами і вічністю. Може тому й вросла так глибоко та леґенда в мою душу, може саме тому по чужині тиняються разом зі мною і — сині вогники ...

Кінець.

* В 1716 році власник звенигородського двору, поляк Сенявський, задумав був відреставрувати звенигородський замок у первісному стилі. Це завдання доручив він німецькому інженерові Йоганові Кампельгавзенові. До здійснення його заміру не дійшло, але в своїм щоденнику Кампельгавзен відмітив, що при початкових роботах у фосах поміж валами він натрапив „на таку масу людських кістяків, що й на тисячу возів їх не забрав би" ...

ЩЕ НЕ МИНУЛА МОЛОДІСТЬ...

Ще не минула молодість.
Ще сили
Юнацького неспокою в мені.
І руки ті, що жали хліб,
косили
Траву високу — ще міцні, міцні.

Я не спиняючись іду
на гору,
І ритми серця повні і пругкі,
Дихання рівне.
І в потрібну пору
Приходять нерозгублені думки.

Життя нас не голубило.
Мотало
По війнах, по дорогах
через світ ...
Так я й не зчувся, що прожив
чимало,
Зробив же мало та й не все,
як слід.

А час іде. Весну зміняє літо,
Зерно зростає колосом тугим ...
Гляди ж, щоб те,
що буде ще прожите,
Тобі і людям стало дорогим.

ПЕТРО ДОРОШКО

БОРОТЬБА ЗА ВІДШКОДУВАННЯ

ДЛЯ КОл. УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ НІМЕЦЬКИХ ТЮРЕМ І КОНЦТАБОРІВ

(7)

За вирішення справи в принципі

А тому я, прибувши за спонукою і в порозумінні з загалом заінтересованих українських політв'язнів знову до Німеччини вирішив добитися насамперед вияснення справи в принципі, то значить проведення однієї справи як прецеденсу через усі судові інстанції для того, щоб в найвищій судовій інстанції, „Бундесґеріхтсгофі", одержати зобов'язуюче й авторитетне вияснення, чи українські політв'язні були переслідувані гітлерівським режимом з політичних причин так, як це сказано в § 1 закону про вішкодування, чи з „національних", як про це говориться в § 167, чи ще з якихось там інших причин за німецькою термінологією. Бо таке вирішення буде зобов'язуючим в засаді для всіх інших українських справ.

Ясна річ, що на те треба часу, терпеливости й упертих заходів, бо залишаючи справи напризволяще при великій кількости справ, для проведення справи через усі чотири інстанції потрібно найменше чотири роки. Та при пильнуванні справи на місці й використанні всяких можливих інтервенцій можна той час щонайменше вчетверо скоротити. — Так, наприклад, за час двомісячних моїх заходів на місці мені вдалося добитися того, що справа, яка має бути прецеденсом, має бути вирішена вже у другій інстанції до кінця вересня, та поробити заходи, щоб опісля вона була розглянена приспішено в обидвох найвищих інстанціях. (Оминути цієї процедури неможливо тому, що представники міністерства фінансів Баварії, куди належить половина українських справ, та ще двох країн, заявили зовсім відкрито, що якщо вирішення буде корисне для українських політв'язнів, то вони зроблять спротив і відклик від „Ентшедіґунґскаммер" до „Ентшедіґунґсенату", а звідти до найвищої інстанції — „Бундесґеріхтсгофу', якщо ж рішення буде в некористь українських політв'язнів, тоді такі відклики робитиму я).

Засаднича помилка, яку переочили окупаційні власті при передавані справі відшкодувань дпі не-німецьких політв'язнів німецьким урядам і німецьким судам, є в тому, що скаргу українського політв'язня проти німецької держави має вирішувати — німецький суд. Це, очевидно, правничий парадокс. Але, він існує. А тому, хоч засади незалежности суду зберігаються, то судді мимоволі, навіть, стаються висловом не об'єктивности, а загального німецького наставлення в цій справі, яка має не тільки правниче, але ще більше політичне підложжя та значення.

Беручи той стан до уваги, з української сторони робиться всі можливі заходи, щоб змінити оте загально-німецьке наставлення щодо справи відшкодувань для українських політв'язнів. З тією метою, як представник українських політв'язнів, а також як член Ради Директорів ЗУАДК відбув я ряд конференцій з представниками міністерства фінансів, справедливости і закордонних справ у Бонні, в урядах для відшкодувань кожної окремої країни, та в Верховному Комісаріяті для справ ДП в Женеві і його представництві на Німеччину. Майже всім їм предложено теж на письмі відповідні меморіяли.

„Ґльобальреґелюнґ" і новелі до закону

В випадку остаточного відкинення українських претенсій на підставі Третього Закону, залишається ще можливість розв'язання тієї справи шляхом договорення з урядом Західньої Німеччини про ґльобальне відшкодування, на зразок того, як це зроблено в випадку домовлення між Німеччиною і Ізраїлем щодо відшкодування за майно погиблих жидів, або при помочі ухвалення німецьким парляментом додаткової новелі до закону, або, врешті, при допомозі міжнародньої акції (напр. з фонду т. зв. по-німецького майна).

Але, все це входить в рахубу аж тоді, коли буде остаточне вирішення справи в засаді на підставі теперішнього закону. А тому й конечно того остаточного рішення добитися.

Підготова поодиноких справ

Але, якщо справа буде в принципі полагоджена позитивно, то, не уважаючи на це, кожний випадок мусітиме бути розглянений окремо. А тому й треба одночасно з боротьбою за вирішення справи у принципі, підготовляти кожну справу окремо, виготовляючи всі отрібні прилоги. Це тим більш важливе, що в висліді замішання правного стану справи наступило замішання теж із поданнями та прилогами: наприклад, із трьох подань українських політв'язнів, які мешкали в 1947 р. в Корнберзі, як я ствердив, один находиться в Мюнхені (де було подано зголошення), — другий у Дармштадті (бо туди належать справи діпістів, що 1-го січня 1947 мешкали в Гессії), а третє у Трієрі (бо туди належать справи „національно пошкодованих"). Отже кожне окреме подання треба відшукати, перевірити та доповнити вимаганими прилогами.

Терпеливість, впертість і послідовність — конечні

Як бачимо з того, то на підставі теоретичних міркувань над текстом закону можна прийти до оптимістичних висновків, і водночас на підставі розгляду практики німецьких урядів і судів можна прийти до песимістичних висновків. А правильний висновок повинен лежати посередині. Справа є важка і вимагає багато впертої праці, часу і фінансових засобів, але вона далеко не безвиглядна. Треба здати собі вповні справу з того, що ні за кілька днів, ні за кілька тижнів розв'язати її неможливо. Але довести її до кінця таки можна і — конечно, щоб покласти врешті край непевності. Конечно лише зрозуміння для стану справи і терпеливости, впертости й послідовности, теж на останньому етапі цієї довголітньої боротьби за права українських політв'язнів.

Д-р Петро Мірчук

МАДАМ САБУРОВА І ВОРКУТА

(Закінчення зі стор. 2-гої)

ки воркутян, їхні уявлення, побажання, надії й розчарування такі ж, як в'язнів усіх концтаборів в СССР". Питання цієї програми, розглядові того, що хочуть в'язні, в ім'я чого вони пішли на страйк, для чого існують підпільні групи спротиву в таборі, Шольмер присвятив цілий розділ книги, але про всі ці питання немає ані слова в огляді п. Сабурової. Бо справді, побажання й прагнення багатомільйонової маси в'язнів зовсім різні від побажань і прагнень п. Сабурової та її ідейних однодумців на еміґрації і в СССР. Признатися, що в'язні концтаборів, не виключаючи ідейних в'язнів російської національности, змагають до „розчленування" російської імперії й незалежности поневолених нею народів, було їй понад силу.

Досвідченим оком людини, що розуміє політичний глузд баченого, спостерігав Шольмер воркутську дійсність і зумів збагнути її до дна. Описав свої переживання з іскристим гумором, з непересічним літературним талантом, з глибоким відчуттям долі окремої людини в антигуманній системі. Враження від його книги незвичайне. Її читаєш одним подихом, немов хвилюючий роман, зітканий на канві сенсаційних, але правдивих подій. Все це знає Сабурова, але, з огляду на неприємні для неї факти, воліє вартість книги дещо применшити. Для неї вона написана „сухо", автор „грешит неточностями". Найбільша для неї „неточность" — це те, що автор утотожнює західніх і східніх українців, коли, згідно з обов'язуючою „лінією" російських еміґраційних єдинонеділимців, — цього робити не вільно. Згідно з цією лінією, — „западняки" — це взагалі щось інше від „восточних" українців. Вони — „галичане" (де ж поділися волиняки, поліщуки, холмщаки, буковинці, закарпатці?), „католики" (знов же: волиняки, поліщуки, холмщаки, буковинці — православні!) „сепаратисти" (наприклад, Хмельницький, Дорошенко, Мазепа, Гордієнко, Орлик, Котляревський, Костомаров, Куліш, Леся Українка, Грушевський, Петлюра, Міхновський, Хвильовий і т. д.) і взагалі „вредні" люди. „Восточні" українці, на думку сабурових, це народ добрий, статечний, потульний і ніяк від старшого брата відділятися не хочуть, щось так, як в колишній Малопольщі — „рускі людек". Очевидно, вся ця єдинонеділимська „лінія" не має найменшого глузду, зокрема в світлі підсовєтської дійсности, де вже давно Західня Україна стала географічним поняттям, оскільки сотні тисяч західніх українців живуть вже десяток років постійно в Донбасі, в Криму, на Херсонщині та Запоріжчині, коли чимало східніх українців живе в Галичині. Вона також не має глузду в світлі еміґраційної дійсности, бо ж щонайменше 99% східньоукраїнської еміґрації перебуває в самостійницькому таборі, а не в „федералістичному", вигаданому й купленому різними приватними комітетами. До речі, за сотні років існування російської імперії, росіяни не зуміли й не схотіли створити „федералістичної партії", бо їм ніякої федерації не треба.

Вертаючись до книги Шольмера, хочемо підкреслити, що автор її справді не утотожнює західніх і східніх українців. Він дуже добре знає, як мається справа зі „східняками" й „західняками", і про це пише у своїй книзі. Шольмер не з тих, що його можна годувати різними байками. Він пише, що в концтаборах перебуває 80% західніх українців і 20% східніх, і подає правдиві причини такого стану. Те, що переходять тепер західні українці, східні українці перейшли вже в 30-их роках, коли виповнювали концтабори, а мала їх кількість в таборах тепер пояснюється тим, що багато з них знищено в моменті вибуху німецько-совєтської війни (ст. 191). Очевидно, згідно з правдою, а не з розрахунками єдинонеділимських еміґрантів, Шольмер твердить, що українці в таборі творять монолітну групу, без огляду на своє походження. Коли мені вільно вжити методу, що її часто вживає Сабурова, додаючи власні пояснення в своєму огляді, дозволю собі додати, що ціла низка німецьких поворотців з совєтських концтаборів засвідчила, що в українських національних групах дуже часто політичними керівниками й унапрямлювачами є східні українці, що є набагато більше політично вироблені від своїх західніх братів.

(Закінчення завтра)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Филаделфія, Па.

Праця Відділу ОБВУА.

В діловому 1956—57 році Відділ ОБВУА в Филаделфії мав поважні успіхи в праці і серед власного членства і на загально - громадському відтинку.

Управа Відділу влаштувала один, а то й два рази, в кожному місяці доповіді для свого членства і для ширшого громадянства. Доповіді з цікавою тематикою втішалися великим заінтересуванням. Відбувалися вони в авдиторії ЗУАДК-у. В цій авдиторії відбувалися засідання Управи Відділу і прийняття для визначних позамісцевих гостей. Треба зазначити, що згадану авдиторію отримувала Управа нашого Відділу безкоштовно і в кожний потрібний час.

З доповідей треба згадати такі:

15. 12. 56 — проф. Л. Шанковський „Штрайки і розрухи в совєтських концтаборах".

27. 1. 57 — проф. В. Косаренко - Косаревич з Ню Йорку „Берестейський договір" — і д-р М. Рибак „Відгомін Берестейського договору в альпійському місті".

30. 3. 57 — В. Кострубяк, студент медицини з Мадриту „Українці в Еспанії".

24. 6. 57 — полк. Валійський з Ню Йорку „Повстанчий рух в Україні й отаманії в рр. 1917—22".

Наш Відділ улаштував спільно з другими українськими комбатантськими організаціями декілька удачних імпрез для загалу филаделфійського українського громадянства.

19. 10. 56 — Найновіший поворотець з сов. концтаборів, проф. д-р А. Книжинський виголосив доповідь „Вояки українських армій в сов. концлягерах".

4. 11. 56 — В Укр. Горож. Клюбі при Френклін вул. влаштовано Академію в річницю „Листопадового Зриву" з багатою програмою для великого числа громадянства. Святочну доповідь виголосив голова Станиці УСС побр. М. Савчин. Потім переведено Листопадовий Апель молодечих організацій міста Филаделфії. Мистецьку частину Академії заповнено виступами співачки п-ні І. Черняхівської і співака п. Ф. Хітченка, декляматорок п-ни У. Надраґи і п-ня Ю. Криволап, пластової оркестри під орудою мґр. В. Масюка і сценкою „Листопадовий спомин" у виконанні дітей із школи українознавства, в проведенні п. Грималяка.

Члени Управи Відділу були делеґатами на посвячення Пластового Дому, посвячення пам'ятника ча могилі сотн. Огоновського і на могилі дир. Блавацького. Відділ ОБВУА в Филаделфії через своїх делеґатів був також репрезентований на прийнятті в честь полк. Мельника в Ню Йорку, на посвяченні пам'ятника Т. Шевченкові на Союзівці і на відкритті пам'ятника І. Франкові.

В цьому ж діловому році Відділ ОБВУА в Филаделфії провів успішно кілька грошових збірок, з призначенням на залишенців: „Коляда", „Писанка" і збірка на Інвалідів. При Відділі відкрито курс архітектурного креслення під керівництвом побр. інж. Черника.

Управа Відділу намагається допильнувати, щоб на могилах українців з американської армії, які упали на корейському і на інших фронтах, були поставлені пам'ятники. Про ці справи, з доручення Управи, дбають побратими Данківський і Кріль.

Евген Рудий,
культ. осв. реф.

З НОВИХ ЖУРНАЛІВ

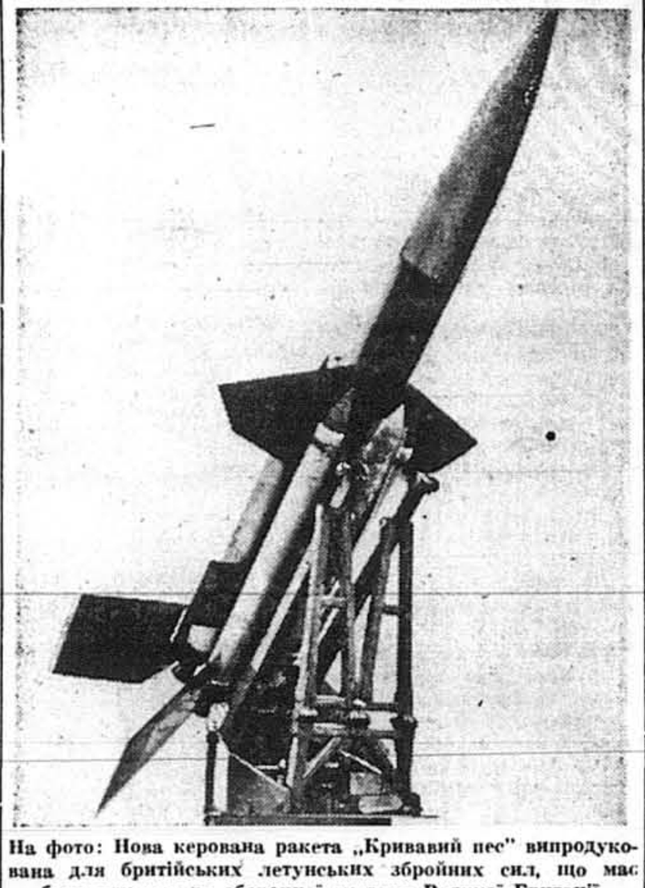
ВЖЕ ПОЯВИЛОСЬ АНГЛОМОВНЕ ЧИСЛО „ГОРИЗОНТИ"

З деяким спізненням, незалежним від Управи СУСТА й Редакції, появилось вже друге число, цим разом англомовне, журналу „Горизонти". Журнал містить статті українських і чужонаціональних студентів на теми політики, літератури, мистецтва й ін. Всіх, хто хоче набути це багате, подвійне число єдиного в Америці українського студентського журналу, просимо звернутися на адресу:

P O Box 358 Cooper Station,
New York 3, N. Y.

Ціна журналу — $ 1.25.

БРИТІЙЦІ ВИПРОБОВУЮТЬ СВОГО „КРИВАВОГО ПСА"

На фото: Нова керована ракета „Кривавий пес" випродукована для британських летунських збройних сил, що має бути влучена до оборонної системи Великої Британії.

Американські студенти дебатують над справою поїздки до Москви

Вашингтон. — Два американські студенти, які вернулися з Москви з Фестивалю Молоді, дебатували на телевізійній стації АБС над тим, чи поїздка американських студентів до СССР „могла мати якісь позитивні наслідки". Студент Єйльського університету Ліонард Бебчік відвідав також і Юґославію і заявив, що Московський Фестиваль Молоді підтримувала міжнародна студентська організація, яка поборює Національне Студентське Товариство, і тому присутність американських студентів в Москві не могла дати „нічого доброго", хоч вдумливі американські студенти могли дечого навчитися в Москві. Та і Бебчік і студент Гарвардського університету Ричард Медалі однозгідно заявили, що поїздка 41-го американського студента до Комуністичного Китаю є шкідлива під кожним оглядом. Інший студент Гарвардського університету Джордж С. Абрамс, який відчитав на Червоній площі в Москві звіт Об'єднаних Націй про протикомуністичне повстання в Мадярщині, заявив, що представники совєтського уряду брутально з ним поводилися після того публічного виступу.

Ваґнер організує табори праці для нелітніх злочинців

Ню Йорк. — Нюйоркський посадник Роберт Ваґнер заявив на нарадах окремої комісії для поборювання злочинности серед малолітніх, що „треба енерґійної поліційної акції для того, щоб можна зліквідувати. злочинність серед затверділих молодечих злочинців". Ваґнер ствердив, що є між молоддю такі злочинні елементи, яких не можна поборювати звичайними громадськими добровільними аґенціями, і тому комісія вибрала тричленний комітет, який має зайнятися справою таборів праці, в яких були б приміщені ті нелітні злочинні елементи, яких не можна перевиховати іншими засобами. До цих таборів праці будуть призначувати тих злочинних юнаків, які є запрозою для свого довкілля і які заохочують своїх товаришів до злочинности. В цих таборах молодь могла б навчитися якоїсь фахової праці та тим способом стати корисними членами громадянства.

Бирк про загрозу від совєтських підводних човнів

Маямі Біч, Флорида. — Шеф морських операцій адмірал А. А. Бирк промовляв на зборах ветеранів закордонних воєн і сказав, що СССР має тепер найбільшу підводну фльоту в дотеперішній історії, якою загрожує вільним державам світу в їхній плавбі по океанах. Бирк сказав: „СССР і надалі розбудовує свою підводну фльоту, будуючи кожного року по 100 підводних човнів, чого не робила дотепер жадна держава під час миру". Совєти роблять зусилля в тому напрямку, щоб із своїх підводних човнів могти вистрелювати керовані ракети на міські метрополії і промислові райони. Щоб забезпечитися проти тієї великої підводної фльоти СССР, уряд ЗДА будує свою атомову фльоту, яка має складатися з 21-го воєнного корабля. Між цими кораблями є 19 атомових підводних човнів (чотири вже готові), один атомовий кружляк і один атомовий літаконосець. Бирк заявив, що СССР зайняв друге місце між морськими потугами, відсуваючи на третє місце Великобританію (на першому є ЗДА).

● 30-річна Грета Сонніхсен, американка, данського роду, що мешкає в Каліфорнії, виграла першу нагороду в міжнародному змагу з плавання на Каналі ля Манш. Вона переплила Канал (22 милі) з французького берега на англійський за 13 годин, перемігши 23-ох суперників, чоловіків і жінок.

СПОРТ В УКРАЇНІ

● Гри за кубок України вступили у вирішальну фазу. Протягом квітня, травня і червня проводились розгри кубків районів, міст і областей, а в липні почалися перші матчі фінальної частини змагань за Кубок республіки. Загалом у першому турі виступлять 26 груп — володарів кубків областей та 3 дружини, які завоювали кубки Києва і Севастополя.

В першому турі зустрічаються між собою: „Колгоспник" (Берегове) і володар кубка Львівської области „Хемік" (Калуш) і „Динамо" Тернопіль); Вінниця і „Колгоспник" (Рівне), „Буревісник" (Кам'янець Подільський) і Луцьк; Житомир і володар кубка Чернігівської области; „Спартак" (Біла Церква) і дружина Дарницького вагоноремонтного заводу (м. Київ). СК ВО (Одеса) і „Будівельник" (Миколаїв). „Спартак" (Херсон) і „Колгоспник" (Черкаси), „Металюрг" (Керч), і „Аванґард" (Севастопіль), „Аванґард" (Краматорське) і „Машинобудівник" (Запоріжжя), „Торпедо5" (Кіровоград) і „Машинобудівник" (Дніпропетровське), переможець змагань за кубок Сумщини і „Аванґард" (Ворошиловград). Чернівецький „Буревісник", дрогобицький „Нафтовик", полтавський „Локомотив" і володар кубка Харківщини вступлять у боротьбу лише в другому турі і змагатимуться (перша з другою, а третя з четвертою) за вихід до чвертьфіналу.

● Понад місяць тривала першість Кримської области у баскетболі серед чоловічих і жіночих дружин. Серед жінок без особливого напруження перше місце завоювала дружина баскетболісток факультету фізичного виховання Кримського педагогічного інституту. У чоловіків переможцями вийшли спортовці медичного інституту.

● На Симферопільському водоймищі проведено обласні змагання морських моделістів. У них взяли участь дружини конструкторів малої Флоти Керчі, Севастополю і Симферополю. Було представлено 70 моделей бойових кораблів, транспортових суден, танкерів, швертботів, ґлісерів.

● У пропаґандивно - політичних цілях проведено мотопробіг з Кахівки до Костахетаґурово і назад. Ціла траса пробігу дорівнювала 5,000 км і пройшла через 60 міст.

● На елемінаційних змаганнях М. Іткіна пробігла 400 м в часі 53,6 с, що є новим, малонотованим світовим рекордом.

● Ручний м'яч — гандбол став одним з головних родів спорту, обов'язково пропаґований спортовими комітетами. В останніх змаганнях за першість чоловічих дружин кияни перемагали москвитів; зате жінки обмінялися ролями. До складу репрезентації ввійшли переважно киянки й кияни: Луцик, Карпенко, Королевська, Кононенко, Трежерук, Продєха, Кобзар, Гороновський.

● У всесоюзних змаганнях з греблі жінок і чоловіків кияни перемогли (103 точки) москвитів (97 т.). У змаганнях взяли участь Київ, Дніпропетровське, Москва, Ленінград, Саратов, Ростов. Між жінками відзначалися Н. Опаленко, А. Полева, на парній двійці, Л. Отрошко на одиночці, І. Ємчук та Г. Жилін, першуни Европи, здобули дві перемоги — на парній двійці і на двійці з стерновим.

● У Варшаві відбулися міжнародні змагання, присвячені пам'яті Януша Кусоцінського. В бігу на 3 км Іван Чернявський здобув новий рекорд України 8:08,0.

● Новий рекорд України в штовханні кулею осягнув Віктор Цибуленко — 16,25 м.

● Новий світовий рекорд у стрибках з жердою встановив світовий рекордсмен Р. Гутовскі (ЗДА). Подолавши поперечку на висоті 4 м 82 см., він на 4 см поліпшив рекорд світу, який належав Річардові.

● Кращий вислід світу в цьому сезоні в метанні диска показав олімпійський чемпіон А. Ортур (ЗДА). Його вислід — 56 м 49 см.

● Визначного осягу добився олімпійський чемпіон американський негр Г. Белл у стрибках в довжину. Його вислід — 8 м 10 см — лише на 3 см гірший від світового рекорду А. Оунса, встановлений 22 роки тому.

● Світовий рекорд у плаванні на 100 м батерфляєм перевершив японський плавець Т. Ісімото. Його вислід — 1:01,5.

● На змаганнях швайцарських легкоатлетів з великим успіхом виступив 24-річний Рене Вебер. Він виграв забіг на 100 м з часом 10.7 сек., першенствував з новим національним рекордом в бігу на 400 м — 47.0. Забіг на 200 м Р. Вебер виграв у д. доброму часі — 21.4 с.

● Новий рекорд Швайцарії встановлено в штафеті 4×100 м., де на останньому етапі біг Вебер. Вислід штафети — 41.4 сек.

Кара смерти за пересилку поштою вибухових і отруйних матеріялів

Вашингтон. — Сенат прийняв законопроєкт, згідно з яким можна буде засуджувати до смертної кари того, хто пересилає поштою вибухові або отруйні матеріяли, якщо вони спричинили чиюсь смерть. Дотеперішня найвища кара за той злочин виносила 10 років ув'язнення і 10,000 долярів гривни. Цей законопроєкт відослано до Білого Дому до підпису Президента.

Короткі Вістки

● Полк. Ібраґім Гуссейн, військовий атташе сирійської амбасади в Римі, звернувся до італійського уряду з просьбою признати йому право політичного азилю. Сирійський, просовєтський уряд оскаржив його, у „змові" з „американськими імперіялістами". Він рішуче заперечив свою участь в будь-якій змові і заявив готовість вернутися до Дамаску, але італійські приятелі переконали його, що не варто їхати на певну смерть.

Спорт

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УСТ „СТРІЛА"—ТРЕНТОН, Н. ДЖ.

16 серпня 1957 р. скликано річні загальні збори УСТ „Стріла" з метою обговорення плянів на будуче та вибрання нової управи. Відкрив збори п. І. Бойцун, голова товариства. Після обрання президії та вислухання звітів поодиноких діловодів і ланкових товариства ухвалено абсолюторію уступаючій управі та обрано нову в такому складі: Л. Лямпіка — голова, Вулат — місто-голова і господар, І. Ю. Микитин — секретар, І. Бойцун — та С. Петруняк — менаджер і ланковий футболу, Гулай — касир, Б. Ковшевич і І. Панас — члени управи, Д. Кузик, Е. Гец та А. Кучер — контрольна комісія і товариський суд.

В найближчому часі нова управа повинна подбати про змогу вписання ланки копаного м'яча до „Капітол Сіті Соссер Ліг" та відновлення інших ланок, як: відбиванки, пінґ-понґу, шахів, тенісу, і т. п. Вся пекучість проблем різних ланок пов'язана з браком активних та охочих змагунів. І. Ю. М.

• РОЗШУКИ •

Петро Пелешок із Страшевич, пов. Самбір (тепер перебуває у західній Польщі), пошукує своїх знайомих: СТЕПАНА ДУДІВКУ з Торчинович, пов. Самбір і ДМИТРА ГРАБІВСЬКОГО із Созані, пов. Самбір. Просить писати на таку адресу:
Piotr PELESZOK
Dygowo
pow.: Kolobrzeg
woj.: Koszalin — Poland

Пошукую інженера МИКОЛУ ЗАХАРКОВА, зі села Медин, пов. Збараж, син свящ. о. Онуфрія Захаркова, довголітнього пароха села Медин. Інж. Захарків мав би працювати у стейті New Jersey. Прошу його, або, хто знає про нього, ласкаво зволить написати. Дуже важлива справа.
B. ROMANYSHYN
117 Fairway Dr.
New Britain, Conn.
Phone: 9-7843

ТАРЗАН, ч. 3923. Кінець подорожі.

Діставши добре споряджения від вабуліїв, Тарзан і Івенс вирушили з своїм в'язнем в напрямі до Західнього узбережжя... Це була важка подорож крізь джунглі.

Вони мандрували багато днів, аж поки прибули до станції Нарут на ріці Окано... центрального пункту таборів, куди звозилося лісоматеріяли.